

1.4 Hur stor är delen?

I det här avsnittet kommer vi att bekanta oss med tre viktiga begrepp inom bråk - och procentområdet:

- delen
- andelen (kan uttryckas i bråk -, decimal - och procentform)
- det hela

Fokus kommer att vara på hur man beräknar delen.

1.4 Hur stor är delen?

I de tre rutorna ser du hur de tre begreppen hänger samman, och hur man kan beräkna delen, andelen och det hela.

Hur vi beräknar delen:

$$\text{delen} = \text{andelen} \cdot \text{det hela}$$

Hur vi beräknar andelen:

$$\text{andelen} = \frac{\text{delen}}{\text{det hela}}$$

Hur vi beräknar det hela:

$$\text{det hela} = \frac{\text{delen}}{\text{andelen}}$$

1.4 Hur stor är delen?

För att förstå skillnaden mellan delen, andelen och det hela ska vi nu titta på ett par exempel.

I en fruktkorg finns det sammanlagt 12 frukter.

Av de 12 frukterna är $\frac{1}{4}$ äpplen. Genom att dividera 12 med 4 kan vi få fram att antalet äpplen är $\frac{12}{4} = 3$ stycken.

I det här exemplet är:

12 frukter = det hela (alla frukter i korgen)

$\frac{1}{4}$ = andelen (uttryckt i bråkform)

3 äpplen = delen

1.4 Hur stor är delen?

I en påse finns det 15 plommon. Kalle äter upp $\frac{2}{5}$ av plommonen.
Hur många plommon äter Kalle upp?

Vi får börja med att räkna ut hur många plommon $\frac{1}{5}$ är; $\frac{15}{5} = 3$ stycken.

$\frac{2}{5}$ är dubbelt så mycket som $\frac{1}{5}$, det innebär att Kalle har ätit $2 \cdot 3$ plommon = 6 plommon.

I det här exemplet är:

15 plommon = det hela (alla plommon i påsen)

$\frac{2}{5}$ = andelen (uttryckt i bråkform)

6 plommon = delen